

ПРЕДСЕДНИШТВО И СКУПШТИНА СФР ЈУГОСЛАВИЈЕ
ПРЕДСЕДНИЦИ - ПРЕДСЕДНИШТВА И СКУПШТИНЕ - САБОРИ РЕПУБЛИКА СФРЈ
СРЕДСТВА ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА У СФРЈ

Предмет: Јужнословенски народи и Југославија

Поштоване даме, другарице, господо и другови:

Обраћам Вам се јер верујем да сте се прихватили високих државних функција зато што волите своје народе.

Молим Вас да размотрите ово Отворено писмо Вама.

1. ИСТОРИЈСКА ПАРАЛЕЛА

Српски краљ и Влада, као и црногорски, су били прихватили предлоге представника словеначког и хрватског народа да се јужнословенски народи сједине у једну државу. Створена је била Краљевина СХС без општег изјашњавања јужнословенских народа путем народних референдума.

Касније су биле створене Краљевина Југославија, Федеративна Народна Република Југославија и Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

СВЕ СУ БИЛЕ СТВОРЕНЕ БЕЗ ОПШТИХ ДЕМОКРАТСКИХ НАРОДНИХ ИЗЈАШЊАВАЊА ПУТЕМ НАРОДНИХ РЕФЕРЕНДУМА.

Са становишта одржавања демократских народних референдума о Југославији и монархистичке и комунистичке владе јужних Словена су се према јужнословенским народима односиле на исти начин: нису организовале референдуме. Зато су се током ових седам деценија јављали појединци и групе негодујући што су поједини јужнословенски народи ушли у Југославију а да се као народи нису за то изјаснили.

2. САДАШЊИ ТОК ДОГАЂАЈА И НАРОДИ

Данас руководства појединих јужнословенских народа говоре о њиховом отцепљењу од осталих јужнословенских народа односно од Југославије, а ради стварања самосталних, независних, суверених националних држава. (Узгред, такво отцепљење не обезбеђује ни самосталност, ни независност те ни сувереност.)

Ако би сада руководства СФРЈ и република одлучила, без народних референдума, да ли поједини јужнословенски народи треба да остану здружени или треба да се одвоје онда би се поновила историјска

грешка.

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ НАРОДИ ТРЕБА НАРОДНИМ РЕФЕРЕНДУМИМА ДА СЕ СЛОБОДНО ИЗЈАСНЕ ДА ЛИ СУ ЗА ЖИВОТ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ ДРЖАВИ ЈУЖНИХ СЛОВЕНА - ЈУГОСЛАВИЈИ С НОВИМ УРЕЂЕЊЕМ ИЛИ НЕ. Одлуку о томе не би требало да без народних референдума доносе државни органи односно руководиоци. Зато Вам упућујем

П Р Е Д Л О Г

да Председништво и/или Скупштина СФРЈ покрену код одговарајућих републичких органа (скупштина - сабора) и националних већа да се одрже слободни народни референдуми за јужнословенске народе по питању њиховог останка у Југославији односно издвајања из ње, као и да ти републички органи и национална већа спроведу референдуме.

Јужнословенски народи и даље треба да живе на територији садашње СФР Југославије, и то да живе у међусобно мирољубивим односима, бар с међусобним елементарним цивилизацијским уважавањем, или још боље, с узајамним поштовањем, разумевањем и у свакој међусобно корисној доброљудској сарадњи. Без обзира да ли ће бити у једној држави или не. Предуслов за то су наведени референдуми.

Издвајање из Југославије не би смело аутоматски да буде по републикама. Ни једна Југославија није била створена ради република већ ради јужнословенских народа. По Уставу СФРЈ^{*} право на самоопредељење до отцепљења имају јужнословенски народи а не републике.

Критеријум за отцепљење територија би могао да буде светски признат период: мин. 200 година - макс. 500 година. Јер, САД постоје нешто више од два века и то је прихваћено у целом свету, а насељавање Америке из Европе је било започето пре око пет векова. Период од на пример педесет година није опште прихваћен критеријум. Анексију територија Литваније, Летоније и Естоније изведenu пре око пет деценија неке државе данас још не признају. Ако се прихвати предложени критеријум онда то значи да становништво које је било већинско на одређеној територији у СФРЈ последњих мин. 200 година и макс. 500 година референдумом треба да одлучи да ли ће с том територијом остати као народ у Југославији или неће.

^{*} НА ОСНОВУ ИЗЈАВА РУКОВОДЕЋИХ ДРЖАВНИХ ЛИЧНОСТИ У СФРЈ ЈЕР ИСАМ УСПЕО ДА НАЂЕМ УСТАВ СФРЈ ИЗ 1974. ГОДИНЕ.

3. УРЕЂИВАЊЕ НОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Природно је да о уређивању нове Југославије могу да одлучују само они јужнословенски народи, заједно с националним мањинама с њима здруженим, који су одлучили да живе у њој. Они с осталим јужнословенским народима који се издвајају из Југославије треба да поштено утврде све услове и обавезе свих учесника у раздвајању.

Уверен сам да народи који одлуче да остану у Југославији могу да створе нову Југославију бољу од досадашњих за све који хоће да живе у њој слободно, равноправно и поштено с међусобним уважавањем и поштовањем. О томе сада ништа више не износим јер се српски народ није референдумом изјашњавао о новој Југославији.

4. РАД ДРЖАВНИХ ОРГАНА О ОВИМ ПИТАЊИМА

Предлажем да рад државних органа (савезних и републичких председништава, скупштина - сабора, међусобни званични разговори) када разматрају питања будућности јужнословенских народа и будућности Југославије, буде, као што је последњи пут започето, потпуно јаван путем ТВ преноса и објављивања стенограма.

5. НАДА

Надам се да нећете заузети и спровести став да народи не треба демократски, слободно путем референдума да одлучују о својој судбини; да нећете то право народа пренети искључиво на државне органе и руководиоце.

Вама желим да потпуно постигнете да се слободна воља и опредељења јужнословенских народа демократски утврде референдумима и остваре мирним путем, слободно, јавно и поштено.

6. СРЕДСТВА ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА

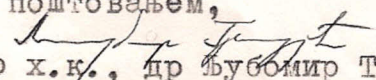
Суштински је значајно да средства јавног информисања наше и иностране људе обавештавају истинито и правовремено.

Средствима јавног информисања ћу бити захвалан за објављивање овог Отвореног писма у целости. Нисам сагласан да се објаве само неки његови делови.

12. фебруар 1991. год.

Београд

С поштовањем,

Др х.к., др Миломир Т. Грујић
редовни професор Универзитета у Београду
Џона Кенедија 31/15
11070 Београд
Бр. л. к. Ф 92036 СУП Београд